

Институт
за агростратегии
и иновации

Преразпределителното плащане-алтернатива в новата ОСП.

Ще се възползва ли България от нея?

ИНСТИТУТ ЗА АГРОСТРАТЕГИИ И ИНОВАЦИИ

26.02.2014 г.

I. Въведение

Още от както директните плащания се въвеждат в ОСП, тяхното неравномерно разпределение привлича сериозно внимание и предизвиква сериозни дебати. Документ на Комисията от 1991 г. относно развитието и бъдещето на ОСП разкритикува разпределението на плащанията, отбелязвайки, че “80% от подкрепата отива в 20% от фермите, които обработват също така и по-голямата част от земите, използвани в земеделието”. Пропорциите са се запазили едни и същи както в ЕС-15 и ЕС-12, съгласно последните данни на Комисията. По данни на ДФЗ за 2012 година 2.4 % от бенефициентите в България получават 84 % от директните плащания.

Дори и за тези, които твърдят, че специфичният характер на селскостопанската дейност оправдава тази система на директните плащания, неравномерното разпределение на подкрепата е трудно да се оправдае. Комисията редовно прави предложения за намаляване на плащанията към големите стопанства или чрез прогресивна модулация и / или чрез таван на плащанията. Но тези предложения също толкова редовно или са били разводнени или отхвърлени от страните-членки.

Европейския парламент също не е привърженик на по-голямата прогресивност на преките плащания в миналото (например, той не подкрепя прогресивните предложения на Комисията за модулация в състоянието на ОСП 2008). Така че, въвеждането на съвместно вземане на решение в селскостопанската политика за първи път за реформата ОСП 2020 не се очакваше да доведе до резултат, който да ограничи плащанията по ОСП към по-големите ферми.

Предложената схема за допълнително плащане за първите хектари първоначално беше предложена от Франция, а на 18 декември 2012 г. беше включена в Проекта на доклад на Европейския парламент с компромисни поправки по предложението за регламент за директните плащания след 2013 г.

Последният вариант на законодателство на Обща селскостопанска политика (ОСП) беше одобрен от Комисията по земеделие и развитие на селските райони в Европейския парламент на 30.09.2103 година. Това се случва седмица след като се постигна неофициално споразумение в преговорите между Парламента, Еврокомисията и Съвета. Решението на Комисията по земеделие относно новостите в ОСП 2014-2020 предстои да бъде окончателно гласувано от Парламента през октомври или ноември.

Един от основните моменти в тези последни законодателни промени е решението върху така силно дискутираният в България въпрос за тавана на директните плащания. Беше предварително взетото решение сумите над 150 000 евро, което едно стопанство получава да бъдат редуцирани с минимум 5 %, като в калкулацията на сумата се включва само базовото плащане. От приходите на стопанството от директни плащания държавата членка може да реши да се извадят разходите за заплати и осигуровки. Т.е, ако едно стопанство трябва да получи 170 000 евро, а разходите му за заплати и осигуровки са 25 000 евро, то те се изваждат от сумата за получаване и той не надвишава прага от 150 000 евро и не подлежи на редукция. Дава се възможност на държавите членки да не прилагат тази схема за редуциране на директните плащания при положение, че решат да използват схемата за плащане на първите хектари.

Също така е дадена възможност на държавите-членки да започнат да прилагат схемата за плащане на първите хектари още от 2014 г.

Това предложение (сега се нарича “преразпределително плащане”) е като част от пакета от изменения на вътрешните правила за конвергенция за директни плащания, направени от ирландското председателство на последното заседание на Съвета през февруари, където също получи широка подкрепа сред министрите на страните-членки.

Въпреки, че предложеното плащане ще бъде доброволно за държавите-членки, възможността да се прехвърлят плащания от по-големи към по-малки ферми ще запали страстни политически дебати в повечето страни от ЕС.

Допълването на основното плащане за първите хектара на всяка ферма, ще вземе предвид по-голямата интензивност на труда на по-малки стопанства и икономии от мащаба на по-големи стопанства.

II. Резюме.

Ще има четири основни характеристики на схемата за преразпределителното плащане, посочени в член 28, в регламента за директните плащания):

- То ще бъде доброволно за държавите-членки, които биха могли всяка година решават дали да се възползват от възможността през следващата година.
- За финансиране на плащането, държавите-членки могат да използват до [30%] от годишния национален таван
- Преразпределителното плащане ще се изчислява от държавата-членка (не може да бъде по-високо от 65% от национално или регионално средно плащане за хектар), до размер, определен от държавата-членка. Този размер не може да бъде по-голям от 30 хектара или от средния размер на земеделските стопанства в държавите-членки, чиито среден размер е повече от 30 хектара.
- Държавите-членки гарантират, че разполагат с ефективни клаузи срещу заобикалянето на правилата, които ще попречат на земеделските производители да разделят техните стопанства с цел заобикаляне на правилата и осигуряване на предимство за получаване на преразпределително плащане.

При направените симулации и изчисления става ясно, че реално не се наблюдават загуби по схемата в глобален аспект, а се извършва преразпределение на средствата към по-малките земеделски стопани за сметка на по-големите. Не съществува повишен риск от неусвояване на средствата в генерален план, в сравнение с прилагането единствено на схемата за базово плащане, защото критериите са идентични на схемата за базово плащане.

В анализа правим следните изчисления, симулации и съпоставки:

- Площ, която ще бъде допустима за подпомагане за първите хектари и площ, която ще остане извън схемата
- Изчисление на тавана на размера на преразпределителното плащане
- Изчисление на размера на базовото плащане при различните варианти на използване на схемата за преразпределително плащане.
- Изчисление на тавана на плащанията по схемата за първите хектари по години за България
- Разпределение на плащанията според размерите на земеделските стопанства при различните варианти на схемата за първите хектари
- Изчисляване на размера на базовото плащане при положение, че България избере да използва варианта с намаляване на плащанията над 150 000 евро с минимум 5%

- Разпределение на плащанията според размерите на земеделските стопанства ако се използва варианта с редуциране на плащанията над 150 000 евро с минимум 5%
- Съпоставка на доходите на земеделските производители според размера на стопанствата им при различните варианти на използване на схемата за първите хектари сравнено с доходите им ако се използва варианта с намаляване на директните плащания с минимум 5 % за суми над 150 000 евро, съгласно чл. 11 на проекта на Регламент за директните плащания.
- Основни изводи

III. Анализ на последиците за България от това предложение

Последиците от предложението може да се изрази с помощта на цифрови симулации.

Анализът и изведените заключения са базирани на изходни данни за допустимата площ на бенефициентите по Схемата за единно плащане на площ (СЕПП) за 2010 г.

Анализираното предложение ще има реален ефект само върху бенефициентите по бъдещата схема за базово плащане, които следва да отговарят на изискванията за допустимост, които са сходни на критериите, прилагани по СЕПП през 2010 г.

Изхождаме от презумпцията, че схемата няма да има отражение върху фермери със стопанства, които са с размер под 1 ха (0.5 ха за трайните насаждения), защото те не са допустими понастоящем по СЕПП и в случай, че ЕК разреши прилагането на идентични минимума, те няма да бъдат допустими за получаването на базово плащане след 2013 г. и съответно остават извън обхвата на предложената схема.

Изискването схемата за първите хектари да бъде финансирана от общия таван на директните плащания за съответната държава членка ще доведе до намаляване на ставката на базовото плащане. Заложили сме бюджетът и ставките по останалите схеми за директни плащания в съответствие с предложените в проекта на регламент за директните плащания правила, по следният начин:

- Зелените плащания съгласно проекта на Регламент за директни плащания се прилагат задължително и според чл.33 са 30 % от годишният национален таван за директни плащания съгласно Анекс II на същият регламент.
- Схемата за младите фермери се прилагат задължително и съгласно чл. 37 на проекта на Регламент за директни плащания не може да надвишава 2 процента от годишният национален таван за директни плащания съгласно Анекс II на същият регламент. В изчисленията приемаме, че България ще определи максималният възможен пакет за схемата за младите фермери – 2 %.
- Обвързаната подкрепа се прилага доброволно и съгласно чл.39 от проект на Регламент за директни плащания, чрез дерогация е до 13 % от годишният национален таван за директни плащания за България. Приемаме в изчисленията, че България ще избере максималният финансов пакет от 13 % за обвързана подкрепа.
- Схемата за малките фермери също се прилага доброволно от страните-членки и приемаме, че България ще избере 10 % от годишният национален таван за директни плащания съгласно Анекс II на проекта на Регламент за директните плащания.

Избора на по-ниски проценти за всяка една от посочените по-горе схеми, с изключение на зелените плащания, където процента е точно фиксиран, ще доведе до увеличаване на размера на базовото плащане.

Площ на първите хектари

Разгледани са 4 възможни сценария за размер на първите хектари:

- 6 ха – средният размер на земеделските стопанства в България съгласно предложението за регламент за директните плащания.
- 10 ха – средният размер на земеделските стопанства съгласно данни от преброяването на земеделските стопанства през 2010 г
- 20 ха – избран произволен размер на стопанства
- 30 ха – максималният размер на първите хектари, който е възможен съгласно чл.28г от проекта на Регламент за директните плащания.

В **Таблица 1** са представени данни за площта, която се включва в схемата за увеличение на базовото плащане за първите хектари и площта, която остава извън тази категория.

1. Допустима площ в рамките на първите хектари и над размера на първите хектари за 2010 г.

	Първи хектари – 6 ха	Първи хектари – 10 ха	Първи хектари – 20 ха	Първи хектари – 30 ха
Площ на първи хектари (общо)	322 809	426334,06	604186,42	732930,75
Площ над първи хектари (общо)	3 069 658,48	2 966 133,36	2 788 281	2 659 536,67
Общо допустима площ по СЕПП	3 392 467,42	3 392 467,42	3 392 467,42	3 392 467,42

Първи хектари – 6 ха

В схемата попада 9.5% от допустимата площ за страната и извън схемата остава 90.5% от площта. В схемата са включени 84 705 фермера, бенефициенти на СЕПП (изключени са фермерите с допустима площ под 1 хектар, тъй като те най-вероятно няма да бъдат допустими за подпомагане или схемата за първите хектари няма да окаже почти никакво влияние върху тях). Около 36.1% от бенефициентите имат площи над размера на първите 6 хектара.

Първи хектари – 10 ха

В схемата попада 12.6% от допустимата площ за страната и извън схемата остава 87.4% от площта. . Около 26.4% от бенефициентите имат площи над размера на първите 10 хектара.

Първи хектари – 20 ха

В схемата попада 17.8% от допустимата площ за страната и извън схемата остава 82.2% от площта. Около 17.3 % от бенефициентите имат площ над размера на първите 20 хектара.

Първи хектари – 30 ха

В схемата попада 21.6% от допустимата площ за страната и извън схемата остава 78.4% от площта. Около 13.5 % от бенефициентите имат площ над размера на първите 30 хектара.

Изводи:

С увеличаване размера на първите хектари се увеличава и общата допустимата площ, която ще се възползва от това допълнително финансиране, като при 30 х-ра горна граница, над 20% от площта по СЕПП в България ще бъде допустима за подпомагане по тази схема. На над 86% от земеделските производители цялата площ на стопанството ще бъде подпомагана по схемата за първите хектари, като само около 13 % от бенефициентите по СЕПП ще имат площи извън тази схема.

При решение за прилагане на схемата, държавата-членка съгласно чл. 28g от проекта на Регламент за директните плащания ще определя бюджета за преразпределителните плащания всяка година, като той не може да бъде повече от 30% от годишният национален таван за директни плащания съгласно Анекс II на същият регламент.

Съгласно проекта на Регламент за директните плащания, плащането за първите хектари не може да надхвърля 65 % от националното средно плащане на хектар за страната членка. Националното средно плащане на хектар се изчислява, като се раздели националният таван за директни плащания за 2019 година на броя на допустимите хектари през 2015 година.

2. Изчисляване на максималният размер на преразпределително плащане за България.

Таблица 2

Допустими площи 2010 г. (х-ри)	Допустими площи 2015 г. (х-ри)	Национален таван за ДП-2019 г. (евро)	Национално средно плащане на х-р (евро)	Таван за преразпределително плащане(65% от НСП) (евро на х-р)
3 492 383	3 492 383	796 292 000	228	148.2

Изчислението е направено с предположението, че 2015 година няма да има промяна в размера на допустимата по СЕПП площ.

Максималният размер, който България може да плаща за първи хектари е 148.2 евро на хектар, като има възможност този размер да се намалява, това е въпрос на изчисления ,приоритети и политики на правителството.

Бюджетът по схемата за базово плащане се формира като от годишният национален таван за директни плащания за всяка година се извади бюджета на останалите схеми. При тази методика бюджетът за схемата за базово плащане ще се намали със сумата, определена за схемата за първите хектари.

Съгласно Анекс II на проекта на Регламент за директните плащания, годишният национален таван за България за директни плащания, разпределен по години е следният:

Национални тавани

(В хиляди EUR)

Календарна година	2014	2015	2016	2017	2018	2019 и следваща година
България	642 103	721 251	792 449	793 226	794 759	796 292

3. Изчисление на размера на базовото плащане при различните варианти на използване на схемата за преразпределително плащане.

Таблица 3

Изчисления при първи 6 хектара	2015 г. (евро)	2016 г. (евро)	2017 г. (евро)	2018 г. (евро)	2019 г. (евро)	2020 г. (евро)
Таван директни плащания	721251000	792449000	793226000	794759000	796292000	796292000
Зелени плащания (30%)	216375300	237734700	237967800	238427700	238887600	238887600
Схема за млади фермери(2%)	14425020	15848980	15864520	15895180	15925840	15925840
Обвързана подкрепа(13%)	93762630	103018370	103119380	103318670	103517960	103517960
Малки стопанства (10%)	72125100	79244900	79322600	79475900	79629200	79629200
Таван на плащане за първите хектари	47840294	47840294	47840294	47840294	47840294	47840294
Таван базово плащане	276722656	308761756	309111406	309801256	310491106	310491106
Допустима площ по СЕПП	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383
Ставка на ха базово плащане (евро/ха)	79.24	88.41	88.51	88.71	88.91	88.91

Таблица 4

Изчисления при първи 10 хектара	2015 г. (евро)	2016 г. (евро)	2017 г. (евро)	2018 г. (евро)	2019 г. (евро)	2020 г. (евро)
Таван директни плащания	721251000	792449000	793226000	794759000	796292000	796292000
Зелени плащания(30%)	216375300	237734700	237967800	238427700	238887600	238887600
Схема за млади фермери(2%)	93762630	103018370	103119380	103318670	103517960	103517960
Обвързана подкрепа(13%)	14425020	15848980	15864520	15895180	15925840	15925840
Малки стопанства (10%)	72125100	79244900	79322600	79475900	79629200	79629200
Таван на плащане за първите хектари	63182708	63182708	63182708	63182708	63182708	63182708
Таван базово плащане	261380242	293419342	293768992	294458842	295148692	295148692
Допустима площ по СЕПП	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383
Ставка на ха базово плащане	74.84	84.02	84.12	84.31	84.51	84.51

Обща сума от 63182707 евро бъде заделена за плащанията на първите хектари. Ставката за базовото плащане ще бъде 74.84 евро на хектар.

Таблица 5

Изчисления при първи 20 хектара	2015 г. (евро)	2016 г. (евро)	2017 г. (евро)	2018 г. (евро)	2019 г. (евро)	2020 г. (евро)
Таван директни плащания	721251000	792449000	793226000	794759000	796292000	796292000
Зелени плащания(30%)	216375300	237734700	237967800	238427700	238887600	238887600
Схема за млади фермери(2%)	93762630	103018370	103119380	103318670	103517960	103517960
Обвързана подкрепа(13%)	14425020	15848980	15864520	15895180	15925840	15925840
Малки стопанства (10%)	72125100	79244900	79322600	79475900	79629200	79629200
Таван на плащане за първите хектари	89540427	89540427	89540427	89540427	89540427	89540427
Таван базово плащане	235022523	267061623	267411273	268101123	268790973	268790973
Допустима площ по СЕПП	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383
Ставка на ха базово плащане	67.30	76.47	76.57	76.77	76.96	76.96

Обща сума от 89 540 427 евро ще бъде заделена за плащанията на първите хектари. Ставката за базовото плащане ще бъде 67.30 евро на хектар.

Таблица 6

Изчисления при първи 30 хектара	2015 г. (евро)	2016 г. (евро)	2017 г. (евро)	2018 г. (евро)	2019 г. (евро)	2020 г. (евро)
Таван директни плащания	721251000	792449000	793226000	794759000	796292000	796292000
Зелени плащания(30%)	216375300	237734700	237967800	238427700	238887600	238887600
Схема за млади фермери(2%)	93762630	103018370	103119380	103318670	103517960	103517960
Обвързана подкрепа(13%)	14425020	15848980	15864520	15895180	15925840	15925840
Малки стопанства (10%)	72125100	79244900	79322600	79475900	79629200	79629200
Таван на плащане за първите хектари	108620337	108620337	108620337	108620337	108620337	108620337
Таван базово плащане	215942613	247981713	248331363	249021213	249711063	249711063
Допустима площ по СЕПП	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383
Ставка на ха базово плащане	61.83	71.01	71.11	71.30	71.50	71.50

Обща сума от 108 620 337 евро ще бъде заделена за плащанията на първите хектари. Ставката за базовото плащане ще бъде 61.83 евро на хектар.

С увеличаване тавана на първите хектари се увеличава и на размера на площта, която ще се възползва от преразпределителното плащане. От тук се увеличават средствата, необходими за покриване на субсидията за тях и съответно намалява размера на базовото плащане. Реално не се наблюдават загуби по схемата в глобален аспект, а се извършва преразпределение на средствата към по-малките земеделски стопани за сметка на по-големите. Не съществува повишен риск от неусвояване на средствата в генерален план, в сравнение с прилагането единствено на схемата за базово плащане, защото критериите са идентични на схемата за базово плащане.

Ставка на базовото плащане в зависимост от размера на първите хектари:

- 6 х-ра – 79.24 евро на х-р за 2015 г.
- 10 х-ра – 74.84 евро на х-р за 2015 г.
- 20 х-ра – 67.30 евро на х-р за 2015 г.
- 30 х-ра – 61.83 евро на х-р за 2015 г.

Ставката за базово плащане намалява с увеличаване на размера на преразпределителното плащане, като от първи 6 х-ра до първи 30 х-ра намалението е с 21.97 %.

4.Разпределение на плащанията според размерите на земеделските стопанства при различните варианти на схемата за първите хектари.

Разработихме хипотетична симулация в таблиците по-долу, която се основава на хипотетични цифри и са изрично предназначени само, за да илюстрират някои възможни резултати от въвеждането на преразпределителното плащане.

Отправната точка е разпределението на земеделските стопанства по хектари. За тази примерна симулация, фермите са групирани в класове по размери. Освен това земеделските производители могат да получат зелено плащане, плащане за млад фермер, обвързана подкрепа или плащане по схемата за малките стопанства. Крайното преразпределение, произтичащо от това пренареждане на директните плащания, не може да се знае предварително затова сме симулирали възможностите за получаване на базово плащане и преразпределително плащане.

Разпределение на площанията при избор на 6 х-ра площ на първите хектари

Таблица 7

Размер на групата	Брой земеделски стопанства	Среден размер на стопанство (х-ри)	Процент от общият брой земеделски стопанства	Размер на субсидията(базово и преразпределително плащане в евро)
				2015 г.
<5 ха	57 368	2	62.52%	227.44
5-6 ха	3 724	5	4.06%	227.44
6-10 ха	8 321	8	9.07%	208.21
10-20 ха	7 690	14	8.38%	148.14
20-30 ха	3 213	24	3.50%	117.64
30-50 ха	3 404	39	3.71%	104.20
50-100 ха	3105	71	3.38%	92.95
100-200 ха	1741	139	1.90%	86.24
200-300 ха	792	246	0.86%	83.20
300-400 ха	488	346	0.53%	82.05
400-500 ха	311	449	0.34%	81.41
500- 600 ха	265	548	0.29%	81.02
600-700 ха	245	648	0.27%	80.74
700-800 ха	157	749	0.17%	80.54
800-900 ха	132	850	0.14%	80.39
900-1000 ха	120	954	0.13%	80.26
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	79.95
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	79.65
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	79.52
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	79.46
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	79.42
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	79.69
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	79.66
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	79.65
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	79.59
	91 763		100%	

Извод: Над 66 % от фермерите(с размер на стопанството до 6 х-ра) ще получат през 2015 г. повече от 220 евро на хектар за цялата площ на стопанствата си..Около 76 % от фермерите ще получат над 200 евро на х-р.Фермите с размер над 100 хектара ще акумулират средно плащане под 90 евро на хектар.

Разпределение на плащанията при избор на 10 х-ра площ на първите хектари

Таблица 8

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер на стопанство(х-ри)	процент от общият брой земеделски стопанства	Размер на субсидията(базово и преразпределително плащане в евро)
				2015 г.
<5 ха	57 368	2	62.52%	223.04
5-6 ха	3 724	5	4.06%	223.04
6-10 ха	8 321	8	9.07%	223.04
10-20 ха	7 690	14	8.38%	189.93
20-30 ха	3 213	24	3.50%	139.88
30-50 ха	3 404	39	3.71%	116.45
50-100 ха	3105	71	3.38%	97.69
100-200 ха	1741	139	1.90%	86.51
200-300 ха	792	246	0.86%	81.44
300-400 ха	488	346	0.53%	79.53
400-500 ха	311	449	0.34%	78.45
500- 600 ха	265	548	0.29%	77.80
600-700 ха	245	648	0.27%	77.34
700-800 ха	157	749	0.17%	77.01
800-900 ха	132	850	0.14%	76.75
900-1000 ха	120	954	0.13%	76.54
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	76.02
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	75.52
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	75.31
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	75.21
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	75.27
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	75.09
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	75.05
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	75.02
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	74.92
	91 763		100%	

Извод: Над 75 % от фермерите(с размер на стопанството до 10 х-ра) ще получат през 2015 г. около 223 евро на хектар за цялата площ на стопанствата си..Фермите с размер над 50 хектара ще акумулират под 100 евро на хектар.А фермите с размер над 300 хектара ще получат средно под 80 евро на хектар субсидия.

Разпределение на плащанията при избор на 20 х-ра площ на първите хектари

Таблица 9

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер на стопанство(х-ри)	процент от общият брой земеделски стопанства	Размер на субсидията(базово и преразпределително плащане в евро)
				2015 г.
<5 ха	57 368	2	62.52%	215.5
5-6 ха	3 724	5	4.06%	215.5
6-10 ха	8 321	8	9.07%	215.5
10-20 ха	7 690	14	8.38%	215.5
20-30 ха	3 213	24	3.50%	205.04
30-50 ха	3 404	39	3.71%	154.38
50-100 ха	3105	71	3.38%	115.13
100-200 ха	1741	139	1.90%	91.73
200-300 ха	792	246	0.86%	81.10
300-400 ха	488	346	0.53%	77.12
400-500 ха	311	449	0.34%	74.86
500- 600 ха	265	548	0.29%	73.50
600-700 ха	245	648	0.27%	72.54
700-800 ха	157	749	0.17%	71.83
800-900 ха	132	850	0.14%	71.30
900-1000 ха	120	954	0.13%	70.86
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	69.77
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	68.72
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	68.29
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	68.07
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	67.91
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	67.82
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	67.74
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	67.68
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	67.47
	91 763		100%	

Извод: Над 84 % от фермерите (с размер на стопанството до 20 х-ра) ще получат през 2015 г. около 215 евро на хектар за цялата площ на стопанствата си. Това е с около 45 % увеличение в сравнение със субсидията на единица площ, която ще получат през 2013 г.. Фермите с размер над 100 хектара ще акумулират под 100 евро на хектар. А фермите с размер над 300 хектара ще получат средно под 80 евро на хектар субсидия.

Разпределение на плащанията при избор на 30 х-ра площ на първите хектари

Таблица 10

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер на стопанство(х-ри)	процент от общият брой земеделски стопанства	Размер на субсидията(базово и преразпределително плащане в евро)
				2015 г.
<5 ха	57 368	2	62.52%	210.03
5-6 ха	3 724	5	4.06%	210.03
6-10 ха	8 321	8	9.07%	210.03
10-20 ха	7 690	14	8.38%	210.03
20-30 ха	3 213	24	3.50%	210.03
30-50 ха	3 404	39	3.71%	186.64
50-100 ха	3105	71	3.38%	130.39
100-200 ха	1741	139	1.90%	96.85
200-300 ха	792	246	0.86%	81.62
300-400 ха	488	346	0.53%	75.90
400-500 ха	311	449	0.34%	72.67
500- 600 ха	265	548	0.29%	70.71
600-700 ха	245	648	0.27%	69.34
700-800 ха	157	749	0.17%	68.33
800-900 ха	132	850	0.14%	67.56
900-1000 ха	120	954	0.13%	66.93
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	65.37
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	63.87
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	63.25
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	62.93
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	62.71
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	62.58
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	62.46
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	62.38
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	62.08
	91 763		100%	

Извод: Над 87 % от фермерите (с размер на стопанството до 30 х-ра) ще получат през 2015 г. около 210 евро на хектар за цялата площ на стопанствата си. Фермите с размер над 200 хектара ще акумулират под 90 евро на хектар. А фермите с размер над 600 хектара ще получат средно под 70 евро на хектар субсидия.

Колкото е по-висок размерът за първите хектари, толкова повече на брой и като процент от общият брой земеделски стопанства ще могат да се възползват от плащане над 210 евро на хектар. При 30 х-ра над 87 % от фермерите ще получат субсидия през 2015 г. малко над 210 евро на хектар. С увеличаване на размера на първите хектари обаче се увеличава броят на стопанствата, които ще получат под 80 евро на х-р субсидия. При 6 х-ра праг на първите хектари, това ще са стопанствата над 1000 х-ра, докато при праг на първите х-ри 30, вече в тази графа ще попаднат всички стопанства над 300 х-ра. Тоест колкото повече се повишава размера на първите хектари, толкова по-голямо преразпределение на средства има от големите към малките стопанства.

5. Симулация на разпределението на плащанията в зависимост от размера на стопанствата, ако България приеме варианта да не използва схемата за първите хектари и се избере варианта, при който всички субсидии над 150 000 евро на стопанство се редуцират с минимум 5%. Приемаме, че България ще използва минимално разрешеното 5% намаление на плащанията над 150 000 евро.

Изчисляване на базовото плащане при варианта с редуциране с 5 % на субсидиите над 150 000 евро:

Таблица 11

	2015 г. (евро)	2016 г. (евро)	2017 г. (евро)	2018 г. (евро)	2019 г. (евро)	2020 г. (евро)
Таван директни плащания	721251000	792449000	793226000	794759000	796292000	796292000
Зелени плащания (30%)	216375300	237734700	237967800	238427700	238887600	238887600
Обвързана подкрепа(13%)	93762630	103018370	103119380	103318670	103517960	103517960
Схема за Млади фермери(2%)	14425020	15848980	15864520	15895180	15925840	15925840
Схема за малки стопанства(10%)	72125100	79244900	79322600	79475900	79629200	79629200
Таван базово плащане	324562950	356602050	356951700	357641550	358331400	358331400
Площ по СЕПП(хектари)	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383	3492383
Ставка на ха базово плащане евро/ха	92.93	102.11	102.21	102.41	102.60	102.60

Вижда се, че при избора на този вариант, ставката на базовото плащане на хектар се увеличава минимум с над 13 евро на хектар в сравнение с варианта с избор на схемата за първите хектари. При получената базова ставка от 92.93 евро на хектар от 5 %-то намаление ще бъдат засегнати стопанствата с обща допустима площ над 1614 хектара. Изчисленията са направени без да се приспадат разходите за труд на стопанствата.

Разпределение на площанията в зависимост от размера на стопанството

Таблица 12

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер на стопанство(х-ри)	процент от общият размер земеделски стопанства	
				2015г.
<5 ха	57 368	2	62.52%	92.93
5-6 ха	3 724	5	4.06%	92.93
6-10 ха	8 321	8	9.07%	92.93
10-20 ха	7 690	14	8.38%	92.93
20-30 ха	3 213	24	3.50%	92.93
30-50 ха	3 404	39	3.71%	92.93
50-100 ха	3105	71	3.38%	92.93
100-200 ха	1741	139	1.90%	92.93
200-300 ха	792	246	0.86%	92.93
300-400 ха	488	346	0.53%	92.93
400-500 ха	311	449	0.34%	92.93
500- 600 ха	265	548	0.29%	92.93
600-700 ха	245	648	0.27%	92.93
700-800 ха	157	749	0.17%	92.93
800-900 ха	132	850	0.14%	92.93
900-1000 ха	120	954	0.13%	92.93
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	92.93
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	91.43
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	90.47
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	89.98
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	89.64
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	89.44
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	89.25
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	89.13
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	88.67
	91 763		100%	

При този сценарий стопанствата с размер на допустимата площ над 1614 ха ще получат редукция в плащанията за сумите над 150 000 евро, които получават. Средният размер на базовото плащане на хектар намалява прогресивно с до само 4.6 % на хектар за стопанства над 15 000 хектара.

Планираното редуциране на директните плащания на големите земеделски производители ще бъде усетено много слабо и няма да повлияе на ефективността на тези стопанства. Ако България реши да включи и разходите за труд и осигуровки, ефекта върху големите земеделски производители ще е почти нулев.

б. Съпоставка в доходите на фермерите при използване на схемата за първите хектари и при варианта с използване на варианта с намаляване с минимум 5 % на плащанията над 150 000 евро на хектар.

Съпоставка между използване на схемата за първите хектари (до 6 х-ра) и варианта с редукция на плащанията над 150 000 евро.

Таблица 13

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер (х-ри)	процент земеделски стопанства	Плащане при използване на преразпределителното плащане (евро на х-р)		Разлика в субсидията (евро на х-р)
				2015 г.	2015 г.	
<5 ха	57 368	2	62.52%	227.44	92.93	134.51
5-6 ха	3 724	5	4.06%	227.44	92.93	134.51
6-10 ха	8 321	8	9.07%	208.21	92.93	115.28
10-20 ха	7 690	14	8.38%	148.14	92.93	55.21
20-30 ха	3 213	24	3.50%	117.64	92.93	24.71
30-50 ха	3 404	39	3.71%	104.20	92.93	11.27
50-100 ха	3105	71	3.38%	92.95	92.93	0.02
100-200 ха	1741	139	1.90%	86.24	92.93	-6.69
200-300 ха	792	246	0.86%	83.20	92.93	-9.73
300-400 ха	488	346	0.53%	82.05	92.93	-10.88
400-500 ха	311	449	0.34%	81.41	92.93	-11.52
500- 600 ха	265	548	0.29%	81.02	92.93	-11.91
600-700 ха	245	648	0.27%	80.74	92.93	-12.19
700-800 ха	157	749	0.17%	80.54	92.93	-12.39
800-900 ха	132	850	0.14%	80.39	92.93	-12.54
900-1000 ха	120	954	0.13%	80.26	92.93	-12.67

1000-2000 ха	524	1374	0.57%	79.95	92.93	-12.98
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	79.65	91.43	-11.79
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	79.52	90.47	-10.95
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	79.46	89.98	-10.52
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	79.42	89.64	-10.22
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	79.69	89.44	-9.75
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	79.66	89.25	-9.58
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	79.65	89.13	-9.48
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	79.59	88.67	-9.08
	91 763		100%			

Над 94 % (стопанства до 100 хектара) от земеделските производители ще получат средно повече субсидия на хектар, ако България приеме да приложи схемата за първите хектари. Изчисленията са правени, като е използван средният размер на стопанствата в дадена група (напр. в групата от 50 до 100 х-ра -71 ха.)

Съпоставка между използване на схемата за първите хектари(до 10 х-ра) и варианта с редукция на плащанията над 150 000 евро.

Таблица 14

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер (х-ри)	процент земеделски стопанства	Плащане при използване на преразпределителното плащане(евро на х-р)	Плащане (5% редукция над 150000 евро) (евро на х-р)	Разлика в субсидията (евро на х-р)
				2015 г.	2015 г.	
<5 ха	57 368	2	62.52%	223.04	92.93	130.11
5-6 ха	3 724	5	4.06%	223.04	92.93	130.11
6-10 ха	8 321	8	9.07%	223.04	92.93	130.11
10-20 ха	7 690	14	8.38%	189.93	92.93	97.00
20-30 ха	3 213	24	3.50%	139.88	92.93	46.95
30-50 ха	3 404	39	3.71%	116.45	92.93	23.52
50-100 ха	3105	71	3.38%	97.69	92.93	4.76
100-200 ха	1741	139	1.90%	86.51	92.93	-6.42
200-300 ха	792	246	0.86%	81.44	92.93	-11.49
300-400 ха	488	346	0.53%	79.53	92.93	-13.40
400-500 ха	311	449	0.34%	78.45	92.93	-14.48
500- 600 ха	265	548	0.29%	77.80	92.93	-15.13
600-700 ха	245	648	0.27%	77.34	92.93	-15.59
700-800 ха	157	749	0.17%	77.01	92.93	-15.92
800-900 ха	132	850	0.14%	76.75	92.93	-16.18
900-1000 ха	120	954	0.13%	76.54	92.93	-16.39
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	76.02	92.93	-16.91
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	75.52	91.43	-15.91
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	75.31	90.47	-15.16
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	75.21	89.98	-14.77
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	75.27	89.64	-14.37
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	75.09	89.44	-14.35

7000-8000 ха	3	7783	0.003%	75.05	89.25	-14.20
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	75.02	89.13	-14.10
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	74.92	88.67	-13.74
	91 763		100%			

Над 94 % (стопанства до 100 хектара) от земеделските производители ще получат средно повече субсидия на хектар ,ако се приложи схемата за първите хектара.

Съпоставка между използване на схемата за първите хектари(до 20 х-ра) и варианта с редукция на плащанията над 150 000 евро.

Таблица 15

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер(х-ри)	процент земеделски стопанства	Плащане при използване на преразпределителното плащане(евро на х-р)	Плащане (5% редукция над 150000 евро) (евро на х-р)	Разлика в субсидията (евро на х-р)
				2015 г.	2015 г.	
<5 ха	57 368	2	62.52%	215.5	92.93	122.57
5-6 ха	3 724	5	4.06%	215.5	92.93	122.57
6-10 ха	8 321	8	9.07%	215.5	92.93	122.57
10-20 ха	7 690	14	8.38%	215.5	92.93	122.57
20-30 ха	3 213	24	3.50%	205.04	92.93	112.11
30-50 ха	3 404	39	3.71%	154.38	92.93	61.45
50-100 ха	3105	71	3.38%	115.13	92.93	22.20
100-200 ха	1741	139	1.90%	91.73	92.93	-1.20
200-300 ха	792	246	0.86%	81.10	92.93	-11.83
300-400 ха	488	346	0.53%	77.12	92.93	-15.81
400-500 ха	311	449	0.34%	74.86	92.93	-18.07
500- 600 ха	265	548	0.29%	73.50	92.93	-19.43
600-700 ха	245	648	0.27%	72.54	92.93	-20.39
700-800 ха	157	749	0.17%	71.83	92.93	-21.10
800-900 ха	132	850	0.14%	71.30	92.93	-21.63
900-1000 ха	120	954	0.13%	70.86	92.93	-22.07
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	69.77	92.93	-23.16
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	68.72	91.43	-22.71
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	68.29	90.47	-22.18
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	68.07	89.98	-21.91
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	67.91	89.64	-21.73
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	67.82	89.44	-21.62
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	67.74	89.25	-21.51
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	67.68	89.13	-21.45
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0.00
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0.00
>15000 ха	2	19602	0.002%	67.47	88.67	-21.19
	91 763		100%			

Съпоставка между използване на схемата за първите хектари(до 30 х-ра) и варианта с редукция на плащанията над 150 000 евро.

Таблица 16

размер на групата	брой земеделски стопанства	среден размер(х-ри)	процент земеделски стопанства	Плащане при използване на преразпределителното плащане(евро на х-р)		Разлика в субсидията (евро на х-р)
				2015 г.	2015 г.	
<5 ха	57 368	2	62.52%	210.03	92.93	117.1
5-6 ха	3 724	5	4.06%	210.03	92.93	117.1
6-10 ха	8 321	8	9.07%	210.03	92.93	117.1
10-20 ха	7 690	14	8.38%	210.03	92.93	117.1
20-30 ха	3 213	24	3.50%	210.03	92.93	117.1
30-50 ха	3 404	39	3.71%	186.64	92.93	93.70769
50-100 ха	3105	71	3.38%	130.39	92.93	37.45634
100-200 ха	1741	139	1.90%	96.85	92.93	3.917986
200-300 ха	792	246	0.86%	81.62	92.93	-11.3134
300-400 ха	488	346	0.53%	75.90	92.93	-17.0321
400-500 ха	311	449	0.34%	72.67	92.93	-20.2592
500- 600 ха	265	548	0.29%	70.71	92.93	-22.2177
600-700 ха	245	648	0.27%	69.34	92.93	-23.5884
700-800 ха	157	749	0.17%	68.33	92.93	-24.6013
800-900 ха	132	850	0.14%	67.56	92.93	-25.3735
900-1000 ха	120	954	0.13%	66.93	92.93	-25.9978
1000-2000 ха	524	1374	0.57%	65.37	92.93	-27.5574
2000-3000 ха	111	2384	0.12%	63.87	91.43	-27.5621
3000-4000 ха	25	3431	0.03%	63.25	90.47	-27.2238
4000-5000 ха	10	4434	0.01%	62.93	89.98	-27.0496
5000-6000 ха	5	5538	0.01%	62.71	89.64	-26.9307
6000-7000 ха	5	6472	0.01%	62.58	89.44	-26.8619
7000-8000 ха	3	7783	0.003%	62.46	89.25	-26.7931
8000-9000 ха	2	8908	0.002%	62.38	89.13	-26.7502
9000-10000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0
10000-15000 ха	0	0	0.00%	0.00	0.00	0
>15000 ха	2	19602	0.002%	62.08	88.67	-26.5883
	91 763		100%			

III. Заключение

Броят на губещите и печелещите от схемата за първите хектари зависи от размера на първите хектари, които ще се прилагат за държавата членка. Като и от това, дали изобщо ще се избере прилагането на тази схема. Размерът на бюджета, който ще се приложи по схемата определя и конкретните размери на загубите и печалбите за отделните групи фермери според размера на тяхното стопанство.

При първи 30 хектара

Положителен ефект схемата за първите хектари през 2015 г., в сравнение със ставката на хектар, която биха получили, ако се използва варианта с намаляване с минимум 5 % на плащанията над 150 000 евро ще има върху стопанства с размер на допустимата площ до 200 ха средно, които в България през 2010 г. са 88 566 на брой и включват обща площ от 745 535 ха. Тези стопанства ще получат повече пари на хектар като базово и преразпределително плащане в сравнение с базовото плащане, което биха получили, ако се избере варианта с намаляване на плащанията над 150 000 евро през 2015 г. Тук трябва да се отбележат и възможностите за получаване на зелено плащане, обвързана подкрепа, плащания за млад фермер, схема за малки фермери, които ще надграждат над тази сума. Неблагодетелствани от прилагането на схема за първите хектари ще са на стопанствата с размер над 200 хектара, които са 3265 на брой с обща площ – 2 321 543 ха.

Прилагането на схемата за първите хектари при размер на първите хектари 30 ха ще има положителен ефект върху над 97 % от бенефициентите на директните плащания, като те поддържат в добро земеделско състояние над 25 % от допустимата площ.

Предложената схема за първите хектари ще се прилага по избор на съответната държава членка.

Въвеждането на преразпределително плащане ще има много силен, положителен ефект върху доходите на малките и средни земеделски производители и ще подпомогне подобряването на ефективността и качеството на тяхното производство. Минимум над 94 % от земеделските производители ще получат по-голяма субсидия на единица площ, ако България избере да въведе схемата за първите хектари, в сравнение с избора на намаляване с минимум 5 процента на плащанията над 150 000 евро. В същото време, този голям процент земеделски производители обработват само 1/5 от земята, като останалият малък процент, обработва над 80 % от допустимите по СЕПП площи, като за тях избора на схемата за преразпределително плащане ще е с финансово неблагоприятен резултат в сравнение с избора на варианта с намаляване на плащанията над 150 000 евро.

Проекта на регламент за директните плащания дава опция на страните – членки, чийто среден размер на стопанствата е над 30 х-ра да изберат него, като размер на първите хектари.

Франция вече заяви своята позиция да въведе схемата за първите хектари, като ще се възползва от опцията да избере средният размер на стопанството в страната – 52 х-ра като размер на първите хектари, които ще се възползват от преразпределителното плащане.

Германия има намерение да реализира значително преразпределително плащане в полза на по-малките земеделски производители, като ключов елемент в своя пакет от мерки за прилагане на реформираната ОСП.

Считано от 2014 г. всички земеделски стопани в Германия трябва да получават допълнително плащане от € 50/ha за първите тридесет хектара, плюс допълнително € 30/ha върху следващите си 16 хектара, като идеята е да се предложи съществена допълнителна подкрепа за типичните семейни ферми. Германия

се възползва от максималната, възможна опция дадена от регламента, да дава преразпределително плащане до средният размер на стопанствата си, за държави-членки, чиито среден размер на стопанствата е над 30 ха, като за Германия те са 46 ха.

Румъния е най-новата държава-членка, която потвърди, че ще предостави допълнителна помощ за преразпределение над плащанията по първите хектари, притежавани от всеки земеделски стопанин, като алтернатива за ограничаване на плащанията към най-големите земеделски производители в рамките на новата ОСП.

Над 96 % (стопанства до 200 хектара) от земеделските производители ще получат средно повече субсидия на хектар ако е въведена схемата за първите хектара.

Англия и Финландия заявиха, че отхвърлят схемата.

България също има опция да се възползва от преразпределителното си плащане още през 2014 г.

Включването на гъвкавост при определяне на бюджета за схемата е необходимо с оглед намаляване до минимум на негативните последици върху определена група фермери и постигането на най-балансиран резултат при преразпределението на директните плащания.

Схемата за първите хектари би могла да се разглежда като алтернатива на предложението за въвеждане на 5 % намаление на плащанията над 150 000 евро, защото ще позволи:

- Запазване на средствата в Първи стълб като директни плащания.
- Предоставяне на по-висока подкрепа за по-малките стопанства.

Преразпределение на директните плащания, което поради факта, че всички фермери ще получават по-високото плащане за първите хектари, следва да се възприема по-лесно от получателите на подкрепа и да не предизвиква в голяма степен изкуствено разделяне на стопанствата.

Като цяло философията на новите предложения е насочена към по-равномерното разпределение на директните плащания между селскостопанските производители, както и стимулиране на някои практики, гарантиращи устойчиво използване на земеделската земя.

Изборът на един от двата варианта-схема за първите хектари или намаляване на плащанията над 150 000 евро е политическо решение на Република България, съобразено с приоритетите и целите на правителството. Преди вземането му трябва да се проведе много широк обществен дебат с всички заинтересовани страни и след това да се вземе решение. Благоприятна е възможността дадена от проекта на регламент за директните плащания, страните членки всяка година да заявяват дали ще използват схемата за първите хектари. Тоест, при едно неблагоприятно отражение или неефективно прилагане на който и да е от двата варианта има опции следващата година да се коригира, чрез избор на другият вариант.

Използвана литература:

„Implications of the new redistributive payment”, March 2013, by Alan Matthews.

„Преброяване на земеделските стопанства в Република България за 2010 г.” Май 2011 г., Министерство на земеделието и храните.

„Годишен доклад за състоянието и развитието на земеделието” (АГРАРЕН ДОКЛАД 2012 Г.), Министерство на земеделието и храните.

Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy (CAP Reform).

Данни от ДФЗ, dfz.bg

